

Mapigo

SABATO MCHANA

Somo la Juma Hili: *Kut. 7:8–10:29; Hes. 33:4; Rum. 1:24–32; Zab. 104:27, 28; Isa. 28:2, 12–17; Isa. 44:9, 10, 12–17.*

Fungu la Kukariri: “Moyo wa Farao ukawa ni mgumu naye hakuwapa wana wa Israeli ruhusa waende zao; kama Bwana alivyonena kwa kinywa cha Musa” (*Kutoka 9:35*).

Mkulima mmoja alikuwa anajaribu kumfanya punda wake atembe; mnyama huyo hakusogea hata kidogo. Kwa hivyo, mkulima alichukua tawi nene na kumpiga sana. Alizungumza tena na punda, ambaye hatimaye alianza kutembea.

Mtu fulani alipomwuliza mkulima kwa nini hilo lilifanya kazi, alijibu, “kwanza unapaswa kuvuta usikivu wake.”

Tukiweka kando suala lolote ambalo mtu anaweza kuibua kuhusu ukatili kwa wanyama, kuna hoja inayopaswa kujengwa hapa, hasa katika muktadha wa Kutoka kwa Waebrania katika nchi ya Misri. Musa amepewa amri yake ya kwenda naye anakwenda kwa Farao akiwa na maneno mashuhuri ya Mungu, shalach et ami, ambayo ni, “Wape watu wangu ruhusa waende!”

Hata hivyo, Farao hakutaka kuwapa ruhusa watu wa Mungu waende. Maandiko hayajaeleza dhahiri kwa nini Farao alikaidi, licha ya tishio la kijeshi ambalo Wamisri waliogopa kwamba Waebrania wangeweza kuleta (*tazama Kut. 1:10*). Uwezekano mkubwa zaidi, kama ilivyo kawaida kwa utumwa, lilikuwa jambo la uchumi tu. Waliweza kufanya kazi kwa gharama ndogo, na hivyo hawakutaka kupoteza faida zozote za kiuchumi ambazo watumwa hawa walimpa. Hivyo, angehitaji ushawishi fulani si tu kuvuta usikivu wake bali pia kubadili mawazo yake.

**Jifunze somo la juma hili kwa maandalizi ya Sabato ya Julai 26.*

Mungu Dhidi ya miungu

Soma Kutoka 7:8–15. Ni masomo gani yanapatikana hapa katika kukabiliana huku kwa mara ya kwanza kati ya Mungu wa Waebrania na miungu ya Misri?

Mapambano yanayokuja yangekuwa kati ya Mungu aliye hai na “miungu” ya Wamisri. Kilichofanya mambo kuwa mabaya zaidi ni kwamba Farao alijichukulia kuwa mmoja wa miungu hiyo. Bwana hakupigana na Wamisri, au hata Wamisri peke yake, bali dhidi ya miungu yao (Wamisri waliabudu miungu na miungu ya kike zaidi ya 1,500). Andiko la Biblia liko wazi: “Nitafanya hukumu juu ya miungu yote ya Misri; mimi ndimi Bwana” (*Kut. 12:12*). Baadaye, inasisitizwa tena, wakati huu wakati safari ya Israeli kutoka Misri iliposimuliwa: “BWANA akafanya hukumu juu ya miungu yao nayo” (*Hes. 33:4*).

Mfano wa hukumu hii juu ya miungu yao ulidhihirishwa vyema kwa muujiza wa fimbo kugeuka nyoka (*Kut. 7:9–12*). Huko Misri, mungu mke Wadjet alikuwa mfano wa swila na aliwakilisha mamlaka ya kifalme juu ya Misri ya Chini. Alama ya swila ilionekana katika taji ya Farao, ishara ya nguvu, uungu, ufalme, na mamlaka iliyo bora sana kwa sababu huyu mungu mke angetema sumu kwa adui zake. Wamisri pia waliamini kwamba nyoka huyu waliyemwamini kuwa mungu angemwongoza Farao kwenda katika maisha yake ya baada ya kifo.

Wakati fimbo ya Haruni ilipogeuka kuwa nyoka na kuwameza nyoka wengine wote mbele ya mfalme, ukuu wa Mungu aliye hai juu ya uchawi na ulozi wa Wamisri ulidhihirishwa. Nembo ya nguvu za Farao haikushindwa tu, bali Haruni na Musa waliishikilia mikononi mwao (*Kut. 7:12, 15*). Mapambano ya awali yalionesha uweza na ubwana wa Mungu juu ya Misri. Musa, kama mwakilishi wa Mungu, alikuwa na mamlaka kuu na nguvu nyingi zaidi kuliko “mungu” Farao mwenyewe.

Ina maana pia kwamba Wamisri wa kale walimchukulia mungu nyoka, Nehebkau (“mwenye kuzifunga roho”), kuwa mtakatifu, wa kuheshimiwa sana, na kuabudiwa. Kwa mujibu wa mithiolojia (elimu ya visasili) yao, huyu mungu nyoka alikuwa na nguvu nyingi kwa sababu alimeza swila saba. Hivyo, Mungu aliwajulisha Wamisri kwamba Yeye, si mungu nyoka, ana uweza mkuu na mamlaka. Baada ya makabiliano hayo yenye nguvu, waliweza kuelewa ujumbe huu mara moja na kwa uwazi.

Tunawezaje kumruhusu Bwana kuwa na mamlaka kuu juu ya yeyote kati ya “miungu” inayotafuta kuwa na mamlaka ya juu katika maisha yetu?

Nani aliufanya Mgumu Moyo wa Farao?

Soma Kutoka 7:3, 13, 14, 22. Tunaelewaje Maandiko haya?

Mara tisa katika Kutoka, kuwa na moyo mgumu kwa Farao kunahusishwa na Mungu (*Kut. 4:21; Kut. 7:3; Kut. 9:12; Kut. 10:1, 20, 27; Kut. 11:10; Kut. 14:4, 8; tazama pia Rum 9:17, 18*). Mara tisa zingine inasemekana kuwa Farao aliufanya moyo wake kuwa mgumu (*Kut. 7:13, 14, 22; Kut. 8:15, 19, 32; Kut. 9:7, 34, 35*).

Ni nani aliyeufanya moyo wa mfalme kuwa mgumu—Mungu, au Farao mwenyewe?

Ni muhimu kwamba katika kisa cha Kutoka cha mapigo kumi, katika kila moja ya mapigo matano ya kwanza, Farao mwenyewe ndiye aliyekuwa njia/wakala wa moyo wake kuwa mgumu. Hivyo, alianzisha ugumu wa moyo wake mwenyewe. Kuanzia pigo la sita na kuendelea, hata hivyo, andiko la Biblia linasema kwamba ni Mungu ambaye aliufanya moyo wa Farao kuwa mgumu (*Kut. 9:12*). Maana ya haya yote ni kwamba Mungu alitia nguvu au kuongezea kina uchaguzi wa Farao, tendo lake la kimakusudi, kama Mungu alivyomwambia Musa angefanya (*Kut. 4:21*).

Kwa maneno mengine, Mungu alituma mapigo ili kumsaidia Farao kutubu na kumweka huru dhidi ya giza na makosa ya akili yake. Mungu hakuanzisha uovu mpya katika moyo wa Farao; badala yake, alimwacha Farao katika misukumo yake yenye kudhuru. Alimwacha bila neema ya Mungu inayomzuia na hivyo kumwacha katika uovu wake mwenyewe (*tazama Rum. 1:24–32*).

Farao alikuwa na uhuru wake wa kuchagua—angeweza kuchagua kuwa upande wa au kuwa kinyume na Mungu—na akaamua kuwa kinyume Naye.

Masomo haya ni dhahiri. Tumepewa uwezo wa kuchagua kati ya sahihi na isiyo sahihi, mema na mabaya, utii au kutotii. Tangu kwa Lusifa mbinguni, hadi kwa Adamu na Hawa Bustanini Edeni, mpaka kwa Farao huko Misri, na kwetu leo—popote tunapokaa, tunachagua ama uzima au mauti (*Kum. 30:19*).

Ufanani: fikiria mwanga wa jua unaopiga juu ya siagi na udongo. Siagi inayeyuka lakini udongo unakuwa mgumu. Joto la jua ni lile lile katika hali zote mbili, lakini kuna athari za aina mbili tofauti za joto, na matokeo mawili tofauti. Athari inategemea kipokea mwanga. Kwa habari ya Farao, mtu anaweza kusema kwamba ilitegemea mitazamo ya moyo wake kwa Mungu na watu Wake.

Ni uchaguzi/chaguzi zipi za hiari utafanya katika siku inayofuata au kitu kama hicho? Ikiwa unajua uchaguzi sahihi ni upi, unaweza kujiandaa kuufanya?

Mapigo Matatu ya Kwanza

Mapigo kumi huko Misri hayakulenga watu wa Misri bali miungu yao. Kila pigo lilipiga angalau mmoja wapo.

Soma Kutoka 7:14–8:19. Nini kilitokea katika mapigo haya?

Mungu alimpasha habari Musa kwamba mazungumzo baina yake na Farao yangukuwa magumu na karibu yasiyowezekana (*Kut. 7:14*). Hata hivyo, Mungu alitaka kujidhihirisha kwa Farao na kwa Wamisri. Hivyo, aliamua kuwasiliana nao kwa njia ambayo wangeweza kuelewa. Pia, Waebrania wanguenufaika kutokana na makabiliano haya kwa sababu wangejifunza mengi zaidi kumhusu Mungu wao.

Pigo la kwanza lililengwa dhidi ya Hapi, mungu wa Nile (*Kut. 7:17–25*). Maisha nchini Misri yalitegemea kabisa maji kutoka katika Mto Nile. Mahali palipokuwa na maji, palikuwa na uhai. Maji yalikuwa ni chanzo cha uhai, kwa hiyo walibuni mungu wao, Hapi, na kumwabudu kama mtoaji wa uhai.

Bila shaka, Mungu aliye hai pekee ndiye Chanzo cha uhai, Muumba wa kila kitu, ikijumuisha maji na chakula (*Mwa. 1:1, 2, 20–22; Zab. 104:27, 28; Zab. 136:25; Yn. 11:25; Yn. 14:6*). Kubadilisha maji kuwa damu ni ishara ya kubadilisha uzima kuwa mauti. Hapi hakuweza kutoa na kulinda uhai. Haya yanawezekana tu kwa uweza wa Bwana.

Kisha Mungu anampa Farao nafasi nyingine. Mara hii mungu mke chura, Heqet, anakabiliwa moja kwa moja (*Kut. 8:1–15*). Badala ya uhai, Mto Nile unazalisha vyura, ambao Wamisri wanawaogopa, na kuwachukia sana. Wanataka kuondokana nao. Wakati halisi ambapo pigo hili liliondolewa ulidhihirisha kwamba uweza wa Mungu pia ulikuwa nyuma ya pigo hili.

Pigo la tatu lina maelezo mafupi zaidi (*Kut. 8:16–19*). Aina ya wadudu hapa (*Ebr. kinnim*) haijulikani wazi (inzi wenye kuuma, mbu, kupe, chawa?). Ilikelezwa dhidi ya mungu Geb, mungu wa Misri wa ardhi. Kutoka katika mavumbi ya ardhi (mwangwi wa kisa cha Uumbaji wa Biblia) Mungu alifanyiza chawa, walioenea katika nchi yote. Wakiwa hawawezi kuiga muujiza huu (ni Mungu pekee anayeweza kuumba uhai), wachawi walitangaza, “Jambo hili ni chanda cha Mungu” (*Kut. 8:19*). Farao, hata hivyo, bado alikataa kubadili mawazo.

Fikiria jinsi moyo wa Farao ulivyokuwa mgumu. Kukataa daima ushawishi wa Mungu kuliufanya kuwa mbaya zaidi. Ni masomo gani yanapatikana hapa kwa kila mmoja wetu kuhusu kukataa daima ushawishi wa Bwana?

Mainzi, Mifugo, na Majipu

Soma Kutoka 8:20–9:12. Simulizi hii inafundisha nini kuhusu ukweli kuwa ijapokuwa udhihirisho wa uweza na utukufu wa Mungu ni mkubwa kiasi gani, wanadamu bado wana uhuru wa kumkataa?.

Mungu wa Misri Uatchit alikuwa mungu inzi wa vinamasi na mabwawa. Mungu Khepri (wa jua linalochomoza, uumbaji, na kuzaliwa upya) alioneshwa kwa mchoro wa kichwa cha jamii ya mbawakawa. “Miungu” hii ilishindwa na Bwana. Katika simulizi hii (*Kut. 8:20–24*), wakati Wamisri walipokuwa wanateseka, Waebrania walilindwa. Kwa hakika, hakuna mapigo mengine yaliyowaathiri.

Tena, haya yote yalikuwa ni jaribio la Mungu kumjulisha Farao kwamba “Mimi ni Bwana kati ya dunia” (*Kut. 8:22*).

Hivyo, Farao alianza kufanya mapatano. Bila shaka shinikizo lilikuwa linaongezeka. Alikuwa tayari Israeli wamwabudu Mungu wao na kumtolea dhabihu, lakini katika nchi ya Misri tu (*Kut. 8:25*). Masharti yake yasingeweza kutimizwa kwa sababu baadhi ya wanyama walichukuliwa kuwa watakatifu katika nchi ya Misri, na kuwatoa dhabihu kungesababisha vurugu dhidi ya Waebrania. Pia, huu haukuwa mpango wa Mungu kwa Israeli.

Wakati huo huo, pigo linalofuata (*Kut. 9:1–7*) linaangukia mifugo. Hathor, mungu mke wa Misri wa upendo na ulinzi, aliwakilishwa na kichwa cha ng’ombe. Mungu ng’ombe dume Apis pia alikuwa maarufu sana na aliheshimiwa sana katika Misri ya kale. Hivyo, katika pigo hili la tano, miungu mingine mikuu ilishindwa mifugo ya Wamisri ilipokufa.

Katika pigo la sita (*Kut. 9:8–12*), kushindwa kabisa kwa Isis, mungu mke wa dawa, uchawi, na hekima, kunadhihirishwa. Pia tunaona kushindwa kwa miungu kama Sekhmet (mungu mke wa vita na magonjwa ya mlipuko) na Imhotep (mungu wa dawa na uponyaji). Hawawezi kuwalinda waabudu wao wenyewe. Cha kushangaza ni kwamba sasa hata waganga na wachawi wanateseka sana kiasi kwamba hawawezi kufika katika ikulu ya mfalme, jambo linaloonesha kuwa hawana uwezo mbele za Muumbaji wa mbingu na nchi.

Kwa mara ya kwanza katika kisa cha mapigo kumi, aya hii inasema kwamba “Bwana akaufanya mgumu moyo wa Farao” (*Kut. 9:12*). Haidhuri kifungu hiki cha maneno kinaweza kuleta mtanziko kiasi gani, kinapoeleweka katika muktadha kamili, kinafunua tena kwamba Bwana ataturuhusu kuvuna matokeo ya kuendelea kwetu kumkataa.

Tatizo la Farao halikuwa la kiakili; alikuwa na ushahidi wa kutosha wa kirazini—mantiki ili kufanya uchaguzi sahihi. Badala yake, lilikuwa tatizo la moyo wake. Hili linapaswa kutuambia nini kuhusu kwa nini ni lazima tuilinde moyo yetu?

Mvua ya Mawe, Nzige, na Giza

Soma Kutoka 9:13–10:29 . Mapigo haya yamefanikiwa kiasi gani katika kumfanya Farao abadili mawazo yake?

Nut alikuwa mungu mke wa Misri wa anga na mbingu na mara nyingi alioneshwa kama anayetawala kile kilichotokea chini ya anga na katika nchi. Osiris alikuwa mungu wa mazao na uzazi. Katika Biblia, mvua ya mawe mara nyingi inahusishwa na hukumu ya Mungu (*Isa. 28:2, 17; Eze. 13:11–13*). Wakati wa pigo hili, wale wanaoficha mali zao katika hifadhi salama watalindwa (*Kut. 9:20, 21*). Kila mtu sasa anajaribiwa: je, wataamini, au hawataamini Neno la Mungu na kutenda ipasavyo?

Mungu anatangaza kwamba kusudi Lake la kumwacha Farao aishi ni kwamba dunia nzima imjue (*Kut. 9:16*). Mfalme wa Misri sasa anakiri kwamba amefanya dhambi, lakini baadaye anabadili mawazo yake.

Mungu wa Misri wa tufani, vita na machafuko aliitwa Seth. Pamoja na Isis, walichukuliwa kama miungu ya kilimo. Shu alikuwa mungu wa angahewa. Serapis aliwakilisha ujalali wa mungu, uzazi, uponyaji, na maisha ya baada ya kifo. Hakuna hata mmoja wa miungu wa Misri ambaye angeweza kuzuia hukumu za Mungu (*Kut. 10:4–20*) kwa sababu sanamu si kitu (*Isa. 44:9, 10, 12–17*).

Watumishi wa Farao walimsihi awape ruhusa Waisraeli waende, lakini alikataa tena. Alitoa mwafaka, ambao kwa kweli Musa aliukataa kwa sababu wanawake na watoto ni sehemu muhimu na isiyoweza kutenganishwa ya ibada na jumuiya ya imani.

Hatimaye, Ra alikuwa mungu mkuu wa Misri, mungu jua. Thoth alikuwa mungu mwezi. Wala hakuweza kutoa mwanga. Farao anajaribu tena kufanya mapatano, lakini bure. Kipindi cha giza cha siku tatu kiliikumba Misri, lakini kulikuwa na mwanga mahali walipoishi Waisraeli. Utengano usingestaajabisha zaidi.

Hata hivyo, haidhuru taifa lake lilipigwa kiasi gani, Farao aliazimia kujibu mapigo na kutobadili mawazo. Ingawa hatujui nia yake ya kina, wakati fulani ingeweza kuwa ni kiburi tu. Haidhuru uthibitisho ulikuwa wenye nguvu kiasi gani, haidhuru kilichokuwa kinatokea kilikuwa dhahiri kiasi gani (hata watumishi wake mwenyewe walitamka, “Mtu huyu atakuwa tanzi kwetu hata lini? Wape hawa watu ruhusa waende zao, wamtumikie Bwana, Mungu wao; hujatambua bado ya kuwa Misri imekwisha haribika?” (*Kut 10:7*), na haidhuru kwamba uchaguzi sahihi ulikuwa pale mbele yake—baada ya kupayuka kidogo, Farao bado alikataa kujisalimisha kwa mapenzi ya Mungu na kuwapa ruhusu watu waende zao.

Ni mfano wa kuvutia kiasi gani wa maneno, “Kiburi hutangulia uangamivu, na roho yenye kutakabari hutangulia maanguko” (*Mithali 16:18*).

Jifunze Zaidi: Soma Ellen G. White, "Mapigo ya Misri," uk. 264–280 katika *Wazee na Manabii*, Sehemu ya Kwanza.

"Watu Wake waliruhusiwa kupitia uzoefu wa ukatili wa kuumiza wa Wamisri, ili wasiweze kudanganyika kuhusu ushawishi upotoshao wa ibada ya sanamu. Katika kushughulika Kwake na Farao, Bwana alidhihirisha chuki Yake dhidi ya ibada ya sanamu na azma Yake ya kuadhibu ukatili na unyanyasaji. . . Hapakuwepo matumizi yoyote ya nguvu za kimwujiza ili kuufanya mgumu moyo wa mfalme. Mungu alimpatia Farao ushahidi mkubwa kabisa wa uweza wa kimbingu, lakini mfalme huyu kwa ukaidi alikataa kuikubali nuru. Kila udhihirisho wa nguvu kuu aliyoikataa, ilimfanya kuwa thabiti zaidi katika uasi wake. Mbegu za uasi alizozipanda alipokataa mwujiza wa kwanza, zilizaa mavuno yao."—Ellen G. White, *Wazee na Manabii*, Sehemu ya Kwanza, uk. 274, 275.

"Jua na mwezi vilikuwa ni vitu vinavyoabudiwa kwa Wamisri; katika giza hili la ajabu watu na miungu yao kwa pamoja walipigwa na nguvu ambayo ilianzisha safari ya watumwa hao. Hata hivyo pamoja na kutisha kwake kama ilivyokuwa, hukumu hii ni ushahidi wa huruma za Mungu na nia Yake ya kutokuwa tayari kuangamiza. Angewapatia watu wale muda wa kutafakari na kutubu kabla ya kuleta juu yao pigo la mwisho na la kutisha kuliko mengine yote."—*Wazee na Manabii*, Sehemu ya Kwanza, uk. 279.

Maswali ya Kujadili:

① Fikiria zaidi swali la kwa nini Farao aliruhusu moyo wake kuwa mgumu kiasi kwamba, licha ya kile ambacho kilipaswa kuwa uchaguzi wa wazi na ulio sahihi—Wape ruhusa watu waende zao!—bado alikataa. Mtu anawezaje kujidanganya kiasi hicho? Ni maonyo gani tunapaswa kuchukua kutoka katika hili kwa ajili yetu wenyewe kuhusu jinsi mioyo yetu inavyoweza kuwa migumu kweli katika dhambi kiasi cha kufanya maamuzi mabaya kabisa wakati uamuzi sahihi na njia sahihi vimekuwa mbele yetu hasa wakati wote? Ni wahusika gani wengine wa Biblia ambao wamefanya makosa kama hayo? Fikiria kwa mfano, Yuda.

② Wakati fulani, katikati ya uharibifu ambao Farao aliuleta juu ya nchi yake na watu wake, alisema "Mimi nimekosa wakati huu; Bwana ni mwenye haki, na mimi na watu wangu tu waovu" (Kut. 9:27). Ingawa lilikuwa ungamo la ajabu la dhambi wakati huo, tunajuaje kwamba hayakuwa ya kweli?